

A hazai felsőoktatás legnépszerűbb szakjai 2009-ben

A FELSŐOKTATÁSI JELENTKEZÉSEK ÁLTALÁNOS TENDENCIÁI

2009-ben megállt a több éve tartó jelentkezői létszámcsökkenés a hazai felsőoktatásban. Az írás a kétszintű képzés bevezetésével összefüggésben elemzi a továbbtanulási motivációk és képzésterületi, szakos preferenciák terén tapasztalható tendenciákat. A legnépszerűbb hazai képzések összehasonlító vizsgálata mellett a teljes alap- és osztatlan képzési paletta legfrissebb jelentkezési és felvételi statisztikája is olvasható a függelékben.

Az idei normál felvételi eljárás jelentkezési statisztikái alapján úgy tűnik, megállt a hazai továbbtanulási kedv négy éve tartó folyamatos csökkenése (1. ábra). Több mint egy évtized után, 2008-ban végképp kipukkadni látszott a magyarországi felsőoktatási expanzió talán leglátványosabb „lufija”, a továbbtanulni vágyó fiatalok számának folyamatos emelkedése, illetve több mint másfélszázszentes szinten tartása. Tavaly először csökkent 100 ezer alá a jelentkezők száma, ami az öt évvel ezelőtti, több mint 167 ezres létszámhoz képest komoly visszaesést jelentett. Ezt sok felsőoktatási szereplő, azon belül is elsősorban az egyetemek és a főiskolák, egyre nagyobb aggodalommal szemlélték azért is, mert tudhatták, hogy a csökkenés mögött – legalábbis egyelőre – nem állnak demográfiai okok. A jelentkezői létszám magasán tartásában – mind a normatív állami finanszírozás, mind a költségtérítéssel képzések bevételi oldaláról nézve – érdekelt intézmények számára így a mesterképzések számának minél gyorsabban történő növelése nem csak a bolognai rendszerre történő átállás kényszere miatt volt égető kérdés, hanem a kínálati oldal bővítése szempontjából is: a mesterképzések egyrészt az intézményben már „benn lévő” hallgatók megtartását, másrészt további hallgatók megszerzését szolgálják. Ez utóbbit nem csak abban az értelemben, hogy az adott szakterületeken MA/MSc diploma megszerzésének lehetőségét kínáló egyetemek alapképzései már önmagában a későbbi mesterképzéses kínálat miatt is több jelentkező számára válhatnak vonzóvá, hanem mert a mesterképzés a már diplomával rendelkező, vagy épp tanulmányokat folytató, újabb képzésben részt venni kívánó idősebb korosztály számára is perspektívát jelent. Az utóbbi néhány év visszaesését ugyanis nem kis részben éppen a „másoddiplomás” réteg folyamatos apadása okozta, amit a kétszintű képzésre való átállás csak tovább erősített: már nem indíthattak kiegészítő alapképzést vagy diplomás képzést az intézmények, ám a mesterképzések akkreditálása még nagyon akadozott.

A jelentkezési adatok sajnos nem adnak pontos képet arról, hogy a növekedésben milyen súlyú van a kétszintű képzés okozta „mesterséges” hallgatói-jelentkezői duplikációnak, és mekkora szerepe van a rendszerbe újonnan vagy ismételten belépő idősebb korosztálynak. Az azonban már biztosan látszik, és ez a felsőoktatás népszerűségének növekedését mutatja, hogy az előző évhez képest a nappali alap- és osztatlan képzésre jelentkezők száma is érdemben emelkedett.

1. ábra. Jelentkezők számának alakulása 2004–2009 között* (fő) (Forrás: Educatio–OFIK)

* A pótfelvételizők és a keresztféléves képzésre jelentkezők nélkül.

Előzetes megjegyzések a szakos és képzésterületi „népszerűség” fogalmához

A felsőoktatás „népszerűségének” méréséhez természetesen nem csak a jelentkezői létszámmal kapcsoló adatok szolgáltathatnak információkat. A továbbtanulás, a diploma presztízse sokkal összetettebb kérdés annál, mint hogy pusztán az aktuális jelentkezési statisztikák elemzésén alapuljon. Mindezt szem előtt tartva azonban úgy véljük, hogy az adott korosztályn belüli továbbtanulási arány, illetve szándék több szempontból is jól mutatja a felsőoktatás társadalmi megítélését, általában a diploma munkaerő-piaci értékét. Ezen belül az egyes képzési területeket, szakokat jellemző jelentkezési mutatók pedig az ahhoz kapcsolódó szakterületek, illetve foglalkozások népszerűségéről adhatnak megfelelő támpontot. Ám ha általában a továbbtanulni szándékozók számáról azt mondhatjuk, hogy fontos, de mégis csak leegyszerűsített mutatója a „népszerűségnek”, akkor még inkább igaz ez a szakok esetében. Ennek alátámasztására érdemes utalni egy alig vizsgált összefüggésre, nevezetesen – a közoktatásban gyakran vizsgált intézményi területi egyenlőtlenség analógiájára – a hazai felsőoktatás területi struktúráját jellemző, több tekintetben is jelen lévő egyenlőtlenségre. Alig van ugyanis olyan képzésterület, amelynek képzőhelyei oly mértékben „lefednék” az országot, hogy az a szakos jelentkezések mélyebb összefüggéseinek elemzése során elhanyagolhatóvá tenné a regionális vonatkozásokat. (Talán ilyen kivételnek lehet tekinteni például a pedagógusképzést, amely hagyományosan széles területi lefedettségű intézményhálózattal rendelkezik, illetve újabban a gazdasági képzés egyes népszerű, nagyon sok intézményben oktatott szakjait.) Az erre vonatkozó vizsgálatokból⁽¹⁾ tudjuk, hogy a magyar fiatalokra viszonylag kis fokú területi mobilitás jellemző, jelentős részük a lakóhelyéhez közeli felsőoktatási intézményt preferálja. Ha pedig egy regionális szempontból meghatározó intézménynek a képzési kínálatából hiányoznak bizonyos képzési területek vagy szakok, akkor ez azon a képzési területen vagy szakon általában is hátrányosan hathat a jelentkezési adatokra. Ennek másik oldala viszont, hogy azok az intézmények, amelyek országos viszonylatban egyenlőtlenül „lefedett” szakokon nyújtanak képzést, a fentebb jelzett kis mobilitási hajlandóság ellenére jelentős számú távoli lakóhellyel rendelkező fiatal vonzanak. A terü-

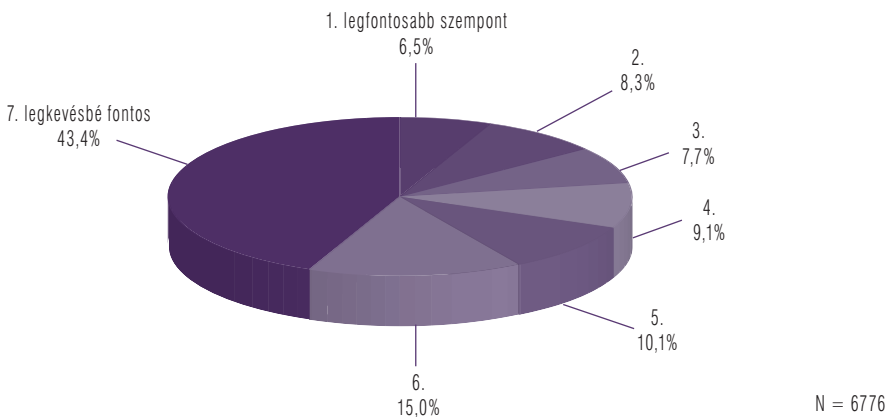
(1) Kasza Georgina – Kovács Benedek: *Honnan hová?* In Felsőoktatási Műhely 2007/1. 81–91. p.

leti meghatározottságnak természetesen vannak más elemei is, mint pl. egy-egy intézmény regionális vonzása, az adott régióban élő fiatalokra gyakorolt pozitív „kisugárzása”, amely akár egy-egy képzésterület vagy szak rekrutációs bázisának érzékelhető növekedéséhez is hozzájárulhat a közeli térségekben.

Természetesen a regionális adottságoknak a képzésterületek, szakok jelentkezési tendenciáira gyakorolt hatásának az elemzése lényegesen mélyebb és összetettebb vizsgálatokat igényel. Az Országos Felsőoktatási Információs Központ és az Universitas Press Felsőoktatás-kutató Műhely közös rangsorkutatási programjának erre vonatkozó eredményei sok érdekes tanulsággal szolgálnak⁽²⁾. A képzésterületi és regionális szempontból országos reprezentatív mintán lefolytatott 2005-ös hallgatói vizsgálat során a kérdezetteknek arra kellett választ adniuk, hogy milyen szempontok alapján választották azt a szakot, amelyen a kérdésés időpontjában tanultak⁽³⁾. Igaz ugyan, hogy a válaszadók döntő többsége a szakmai érdeklődés után többek között a család meghatározó szerepét, illetve a szakma elismertségét nevezte meg legfontosabb befolyásoló tényezőnek, és a lakóhelyi közelség a felsorolt hét szempont közül az utolsó helyre került, ám utóbbinak a továbbtanulási preferenciákban játszott szerepe a diákok válaszai alapján is elvitathatatlan. Nem csak azért, mert valószínűsíthetjük, hogy ez a szempont a gyakran tapasztalt megfelelni akarás okán a kutatási eredményekben feltehetően alulbecsült értékkel szerepel, hanem mert az így kapott válaszok megoszlása önmagában is erősíti ezt a megállapításunkat (2. ábra). Ezek szerint a hallgatók több mint 6%-a esetében a szak kiválasztásakor a legfontosabb tényező a közelben található felsőoktatási intézmény (vagy intézmények) képzési kínálata volt, és még legalább 15% azok aránya, akik, ha nem is döntő, de fontos szerepet tulajdonítottak a helyi-regionális adottságoknak. Az e téren tapasztalt képzésterületi különbségek, vagyis hogy a jelenleg alacsonyabb presztízsű szakok (tanító, pedagógus, agrár) hallgatói között találtunk nagyobb arányban olyan válaszadókat, akik döntésében a lakóhely és környéke képzési kínálatának számottevő jelentősége volt, jól illeszkednek a szakok népszerűségét árnyaló óvatos fejtegetéseinkbe.

2. ábra. A szak választásában mennyire volt fontos szempont a lakóhelyi közelség? (%)

(Forrás: Educatio–OFIK)

(2) Lásd ezzel kapcsolatban pl. az *Egyetemek mérlegén* című tanulmánykötetet (szerk.: Fábri György – Roberts Éva, Országos Felsőoktatási Információs Központ, Budapest, 2003.) vagy a *Felvi Rangsor 2006.* kiadványt.

(3) A kutatást az Országos Felsőoktatási Információs Központ, az Universitas Press Felsőoktatási Műhely és a JELTÁRS Jelenkor Társadalomkutató Műhely 2005 tavaszán végezte 6850 fős mintán.

A fentiekben egy-egy példával kívántuk árnyalni a felsőoktatási népszerűség fogalmát, de jelen tanulmány keretei nem teszik lehetővé ennek a problémának kellő mélységű elemzését. A továbbiakban így elsősorban a legfrissebb jelentkezési statisztikák rövid bemutatására törekszünk, azon belül is az első helyes jelentkezésekre, mint a pályaválasztási preferenciákat legjobban kifejező adatokra. Éppen ez utóbbi miatt fontos megemlíteni, hogy a korábbi évekkel való összehasonlíthatóság érdekében az adatok a 2009. június eleji állapotot tükrözik, vagyis az ezt követő sorrendmódosításokat nem. (Az elmúlt évek tapasztalatai alapján azt mondhatjuk azonban, hogy a szakos vagy képzésterületi mutatókat, és ezzel együtt az ebből képzett rangsorokat érdemben már nem befolyásolják a jelentkezők várható sorrendmódosításai.)

Képzésterületek, szakok népszerűsége 2009-ben

A legtöbb felsőoktatási intézményben idén tavasszal végeztek az első BA/BSc évfolyamok. 2009 már a negyedik év, amikor az új, kétszintű képzési struktúrában meghirdetett szakokra jelentkezhetnek a felvételizők, így lehetőségünk van a különböző képzési területeken meghirdetett alap- és osztatlan szakok népszerűségében bekövetkezett változásokat, ha nem is túl hosszú időtávban, de viszonylag részletesen elemezni.

Az első helyes, nappali alap- és osztatlan helyekre történő jelentkezések alapján két általános megállapítás tehető. Az egyik, hogy a legnépszerűbb szakok sorrendje érdemben nem változott néhány év alatt, hiszen lényegében ugyanaz a 20–23 szak található minden évben a top 20-as listán (1. táblázat). Úgy tűnik, hogy ilyen rövid időszak nem elég ahhoz, hogy a továbbtanulni szándékozók szakterületi preferenciái lényegesen módosuljanak. A másik feltűnő jelenség, hogy az egymást követő éveket összehasonlítva – amellet, hogy a sorrend érdemben nem változik – igen nagymértékű „hektikusság” figyelhető meg az egyes szakokra jelentkezők létszámát illetően: sok esetben ugyanazon a szakon egyik évben jelentősen nő, a másik évben jelentős csökken a jelentkezők száma, majd később ismét növekedés tapasztalható. Így nem csak hogy általános magyarázatot nehéz találni a népszerűségi mutatók változására, de egy-egy szak esetében is nehéz megmondani, mi állhat a jelentkezői létszám két-három év alatt bekövetkező növekedése vagy csökkenése mögött. Természetesen nem zárhatjuk ki egy-egy aktuális, rövid időszakra jellemző (vagy akkor nyilvánosságot kapó), a pályaválasztást befolyásoló társadalmi-gazdasági jelenségnek a döntésekben viszonylag gyorsan leképeződő hatását sem, de a szubjektív egyéni döntések, motivációk, preferenciák sokaságának kiszámíthatatlansága is valószínűleg tetten érhető a jelentkezési statisztikákban.

Az általában a főiskolákon oktatott *turizmus és vendéglátás* szak (5042 fő) 2007-ben vette át a vezetést a *gazdálkodási és menedzsment* szaktól (4302 fő), melyet döntően egyetemi karok indítanak. Kettejük között a különbség idén tovább nőtt, mivel a turizmus és vendéglátás szakot közel negyedével többen jelölték meg első helyen, mint tavaly. A szak töretlen és idén is növekvő népszerűsége jó példája annak, hogy aktuálisan bekövetkező gazdasági események rövid távon nem tudják érdemben befolyásolni a fiatalok pályaválasztási preferenciáit (lásd az idegenforgalom visszaesésének gyakori emlegetése a világgazdasági válság kapcsán). Még ennél is nagyobb mértékben – sőt, az első húsz szak között a legnagyobb arányban – nőtt egy másik gazdasági szak, a *penzügy és számvitel* népszerűsége. A több mint 50%-os növekedést mutató szak idén az 5. legnépszerűbb képzésnek bizonyult (2978 fő). Ezzel szemben egy másik, szintén népszerű pénzügyi szak, a *nemzetközi gazdálkodás* – eltérően a legnépszerűbb képzésektől – nem tudott növekedést felmutatni idén, így valamelyest visszaesett a rangsorban (1477 fő).

A harmadik és negyedik legnépszerűbb szak évek óta, felváltva, a *mérnök informatikus* (3067 fő) és a *kommunikáció- és médiatudomány* (3007 fő). 2009-ben szinte ugyanannyian választották a két szakot, ám ez a mérnök informatikus esetében jelentős, közel hatszáz fős növekedést jelentett az elmúlt évhez képest. Azt megelőzőn viszont éppen itt volt tapasztalható egy radikális visszaesés, vagyis a fentebb jelzett ingadozás ennél a szaknál igen látványosnak mondható.

Szintén komoly ingadozást mutat a *jogász* szak jelentkezési mutatója (2660 fő). A kétezres évek elején a legnépszerűbb képzés volt Magyarországon, majd egyértelműen csökkent a képzést választók száma, jóllehet alapvetően megőrizte társadalmi presztízsét a szak, így stabilizálta is helyét a legnépszerűbb képzések között. Sőt, idén több mint egyharmadával nőtt a jelentkezői létszám, amivel 2009-ben a 6. legnépszerűbb hazai képzésnek bizonyult.

Az utóbbi évek egyetlen, viszonylag egyértelműnek tűnő trendje több műszaki szak, ugyan változó mértékű, de folyamatos népszerűség növekedése. Idén a „top 20-ban” található három műszaki szak közül mindegyik lényegesen nagyobb arányú jelentkezői létszámnövekedést tud felmutatni, aminek köszönhetően kivétel nélkül előrébb léptek a ranglistán. A „kiszámíthatatlanság” azonban itt is megfigyelhető: míg az elmúlt évben a *villamosmérnöki* szakon, addig idén a *gépészmérnök* (2580 fő) volt a legnagyobb mértékű a növekedés (40,1%). Állandónak nevezhető viszont az *építőmérnöki* szak (1282 fő) folyamatos előretörése, hiszen az első húszas listára két éve felkerült képzés idén már a 16. helyen található, amiben az idei több mint egyharmados jelentkezői létszámnövekedésnek meghatározó szerepe van. A „reál” jellegű képzések egy másik markáns, hagyományos csoportjában, a természettudományi képzésterületen azonban – hasonlóan az előző évekhez – egyetlen egy szak sem tudott a népszerűségi lista első felébe bekerülni.

A hosszú évek óta a legkedveltebb szakok között található két egészségügyi képzés esetében is komoly ingadozás figyelhető meg. Egy évvel ezelőtt mindkét szaknál jelentős visszaesést lehetett tapasztalni, idén viszont, különösen az *ápolás és betegellátás* esetében, nagyságrendekkel nőtt a jelentkezők száma (48,9%) – igaz, az *általános orvos* szaknál már csak szerény jelentkezői létszámnövekedés volt kimutatható (8,3%). Ha ezeket az eredményeket megkísérelnénk az egészségügyet az utóbbi két évben érintő változásokkal, politikai-társadalmi vitákkal magyarázni, komoly gondban lennénk, hiszen a továbbtanulási preferenciák alakulása éppen ellentétes a szférában zajló negatív folyamatokkal, annak társadalmi megítélésével.

A legnépszerűbb szakok közé tartozó két társadalomtudományi szak népszerűségében némi megtorpanást lehet megfigyelni. A *kommunikáció- és médiatudomány* évek óta az első öt hely valamelyikén található, idén a negyedik legnépszerűbb hazai képzésnek bizonyult, de a többi top szakkal ellentétben nem tudta növelni jelentkezőinek számát. A nemzetközi tanulmányok évről-évre történő népszerűség növekedése ebben az évben torpant meg először, de még így is a top 20 biztos tagjának mondhatja magát (1276 fő).

A bölcsészettudományi szakok szereplése igen vegyes képet mutat: amíg hosszú évek után a történelem és a szabad bölcsészet először csúszott le a top 20-as listáról, addig az *andragógia* (1375 fő) és az *anglisztika* (1067 fő) is nagyarányú jelentkezői növekedést tud felmutatni. A már régóta legnépszerűbbnek számító bölcsész szak, a *pszichológia* idén rontott a helyezésén (10. hely, 1929 fő).

A *bűnügyi igazgatási* szak szintén nagyon változatos képet mutat az elmúlt évek statisztikái alapján: a korábbi visszaesés után 2009-ben éppen jelentős népszerűség növekedés tapasztalható (53%), aminek eredményeképp ismét felkerült a húszas listára. Végül a *műszaki menedzser* szakra érdemes felhívni a figyelmet: 1141 első helyes jelentkezővel (amely egyébként a legnagyobb arányú, 76,1%-os növekedést jelenti) a szak először szerepel a húszas toplistán.

Ha az alap- és osztatlan szakos jelentkezői statisztikák vizsgálatakor nem csak a nappali képzést vesszük figyelembe, hanem minden munkarendet, akkor is nagyon hasonló eredményekkel találkozunk a szakok rangsorában. Két érdekes eltérésre azonban érdemes felhívni a figyelmet. Az egyik, hogy ebben az összevetésben az élen a gazdálkodás és menedzsment szak (6575 fő) megelőzi a turizmus és vendéglátás szakot (6031 fő). A másik, hogy a két vezető gazdasági szakot már régóta az osztatlan képzési formában meghirdetett jogász szak követi (4653 fő). A jogi képző helyek számára hagyományosan komoly rekrutációs bázist jelent az idősebb korosztály, hiszen sokan már egy megszerzett diploma után vagy már megkezdett, egyéb szakon folytatott felsőoktatási tanulmányok mellett választják a még mindig az egyik legnagyobb presztízzsel rendelkező képzést.

1. táblázat. Jelentkezők száma az egyes szakokra* (Forrás: Educatio–OFIK)

A nappali munkarendű alap- vagy osztatlan képzésre jelentkezőket figyelembe véve – az első helyre beadott jelentkezési lapok alapján – A hűsz legnépszerűbb szak

Sorrend 2009. év (2008. év)	Szak	Jelentkezők száma (fő) 2009 (változás 2008-hoz képest)	Változás 2008-hoz képest százalékban (átlagos vál- tozás: +22,5%)
1. (1.)	turizmus-vendéglátás	5042 (+886)	+21,3%
2. (2.)	gazdálkodási és menedzsment	4302 (+370)	+9,4%
3. (4.)	mérnök informatikus	3067 (+592)	+23,9%
4. (3.)	kommunikáció- és médiatudomány	3007 (–60)	–2,4%
5. (9.)	pénzügy és számvitel	2978 (+1069)	+56,0%
6. (7.)	jogász	2660 (+693)	+35,2%
7. (10.)	gépészmérnöki	2580 (+739)	+40,1%
8. (5.)	kereskedelem és marketing	2352 (+206)	+9,6%
9. (8.)	általános orvos	2100 (+161)	+8,3%
10. (6.)	pszichológia	1929 (–81)	–4,0%
11. (13.)	villamosmérnöki	1575 (+295)	+23,0%
12. (16.)	ápolás és betegellátás	1527 (+502)	+48,9%
13. (11.)	nemzetközi gazdálkodás	1477 (–57)	–3,9%
14. (15.)	programtervező informatikus	1424 (+312)	+28,1%
15. (14.)	andragógia	1375 (+257)	+23,0%
16. (17.)	építőmérnöki	1282 (+342)	+36,4%
17. (12.)	nemzetközi tanulmányok	176 (–27)	–2,1%
18. (26.)	műszaki menedzser	1141 (+493)	+76,1%
19. (20.)	anglisztika	1067 (+252)	+30,9%
20. (23.)	bűnügyi igazgatási	1065 (+369)	+53,0%

* A táblázat a 2009. június 6-i adatokat tartalmazza, a sorrendmódosítások lezárása előtti időpontban.

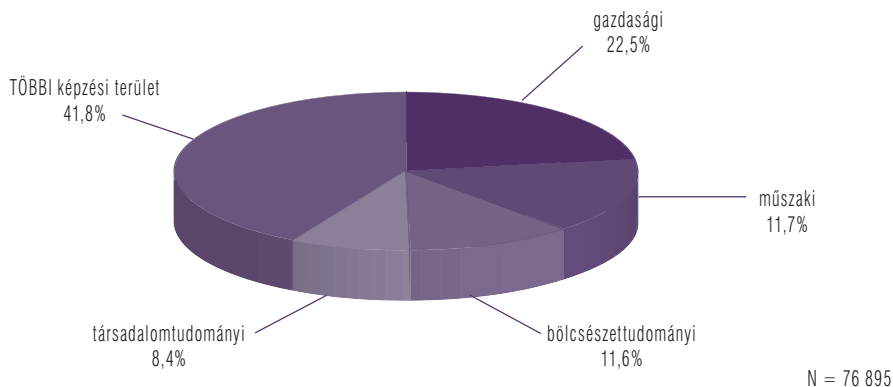
Egy másik összehasonlítási lehetőség, ha nem szakonként, hanem képzési területek szintjén vizsgáljuk a jelentkezéseket, amely a szakos népszerűségek kapcsán megmutatkozó esetlegességeket részben kiküszöböli, és a tudományterületek iránti általánosabb és egyben alapvetőbb érdeklődésről, illetve a főbb érvényesülési karrierutak vonzerejéről nyújthat képet. A hosszabb időtávot átfogó tendenciák elemzésénél azonban mindig figyelembe kell vennünk, hogy néhány szak képzésterületi besorolása megváltozhat. Ezzel kapcsolatban két fontos változást érdemes kiemelnünk. Az egyik a kommunikáció- és médiatudomány (korábban: kommunikáció) szaknak a kétezres évek első felében történt átsorolása a bölcsészettudományi képzésterületből a társadalomtudományiba. Az utóbbi években folyamatos visszaesést elszenvedő szak még 2009-ben is háromezer első helyes jelentkezőt tud felmutatni, ami a társadalomtudományi képzésterület közel felét (!) teszi ki, s e nélkül a mezőny második felébe csúszna vissza ez a képzésterület. Másik oldalról persze az is igaz, hogy például a doktori képzésben a jogtudomány nem képez önálló területet, hanem a társadalomtudomány alá sorolódik – vagyis ami elveszik a réven, visszajön a vámon. A másik fontos változás ugyanerre az időszakra tehető: az informatika önálló képzésterületté válása. A több mint ötezer első helyes jelentkezővel rendelkező képzésterület szakjai kezdetben a műszaki terület statisztikáját „javították”. Érdekes intézménytörténeti fejlemény, hogy míg sok helyen önálló informatikai karok alakultak, addig a legnagyobb presztízsű és legnagyobb hallgatói létszámmal rendelkező képző helyen, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen nem jött létre külön informatikai kar. A BME-n a Villamosmérnöki Karon oktatják az informatikusokat, ami jól mutatja a tudományterület hazai „genezisét” és egyúttal kapcsolatát a műszaki képzéssel.

A következő grafikon (3. ábra) adatai első ránézésre is érzékletesen szemléltetik a már hosszú évek óta jellemző tendenciát, miszerint a tizennégyből mindössze négy képzési területre koncentrálódik a jelentkezők több mint felének az érdeklődése. *Gazdasági* képzést jelölt meg első helyen minden ötödik felvételiző (22,5%), és a legnépszerűbb tíz hazai szak közül jelenleg négy (!) gazdasági jellegű képzés. A *műszaki* és a *bölcsészettudományi* szakok nagyságrendben hasonló népszerűséget mutatnak (15,7%, illetve 11,6%), bár az utóbbi években a műszaki képzés folyamatosan növeli előnyét a bölcsész területtel szemben. A *társadalomtudományi* képzési terület részesedése érdemben nem változott (8,4%), s mint fentebb említettük, jelentős részben a kommunikáció szaknak köszönhetően az előkelő negyedik a népszerűségi listán. Ez összességében megfelel a nemzetközi tendenciáknak, ami a gazdaságban az utóbbi években bekövetkezett munkaerő-piaci változásoknak is köszönhető, vagyis hogy a foglalkoztatottak egyre nagyobb aránya helyezkedik-helyezkedhet el a széles értelemben vett szolgáltatási, illetve a gazdaságot segítő egyéb „kiszolgáló” szektorokban.⁽⁴⁾

(4) Lásd ezzel kapcsolatban a Központi Statisztikai Hivatal *A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ágak szerint összehasonlító idő-soros táblázatait* (In: Magyarország statisztikai évkönyve 2008., KSH, Budapest, 2009.).

3. ábra. Jelentkezők aránya a népszerűbb képzési területek szerint, 2009*

(Forrás: Educatio–OFIK)

* A nappali munkarendű alap- vagy osztatlan képzésre jelentkezőket figyelembe véve – az első helyre beadott jelentkezési lapok alapján

Az idén tapasztalt általános jelentkezési létszámnövekedés nem egyformán érintette az egyes képzési területeket, amit a 2. táblázat adatai mutatnak. Az összes továbbtanulni vágyó fiatal több mint felét adó első négy terület közül háromnál az átlaghoz képest kisebb növekedést tapasztalhatunk. Csak az évek óta második helyen található *műszaki* képzés esetében volt mérhető az átlagost egyébként jócskán meghaladó emelkedés (+33,1%). Ha ehhez hozzávesszük, hogy az *informatikai* (29,3%) és a *természettudományi* (27,4%) képzésterületen is nagyarányú volt a jelentkezői létszámnövekedés, akkor elmondható, hogy a 2009. évi jelentkezési statisztikák nem csak általában a növekedés mértékét, hanem annak irányát tekintve is az aktuálisan érvényes hivatalos oktatáspolitikai prioritásai szerint alakultak.

Még ennél is jelentősebb a növekedés azonban az utóbbi években némiképp visszaeső, de most úgy tűnik, ismét sokakat vonzó *jogi- és igazgatási* képzési terület esetében: 2009-ben másfélszer annyian (54,2%) jelöltek meg első helyen jogi vagy igazgatási szakot. Ha nem is sokkal, de az átlaghoz képest nagyobb mértékben növekedett továbbá a *pedagógiai* (26,5%) és a *művészetközvetítői* (26,0%) képzési terület népszerűsége. Érdekeség, hogy abszolút értelemben csökkenés csak a művészeti szakokon volt tapasztalható, bár ott is csak minimális volt ennek mértéke (–1,4%). Nőtt ugyan a jelentkezői létszám, ám az átlagos növekedéstől elmaradt, így az összes jelentkezőn belül arányaiban csökkent a részesedése a *gazdaságtudományi* (19,3%), a *társadalomtudományi* (17,2%), a *bölcészettudományi* (11,7%) és a *sporttudományi* (14,3%) képzési területek szakjainak.

2. táblázat. Jelentkezők száma az egyes képzési területeken (Forrás: Educatio–OFIK)
*A nappali munkarendű alap- vagy osztatlan képzésre jelentkezőket figyelembe véve
 – az első helyre beadott jelentkezési lapok alapján*

Sorrend 2009. év (2008)	Képzési terület	Jelentkezők száma (fő) 2009 (változás 2008-hoz képest)	Változás 2008-hoz ké- pest százalékban (átla- gos változás: +22,5%)
1. (1.)	gazdaságtudományi	17 311 (+2799)	+19,3%
2. (2.)	műszaki	12 041 (+2994)	+33,1%
3. (3.)	bölcsészettudományi	8928 (+935)	+11,7%
4. (4.)	társadalomtudományi	6468 (+949)	+17,2%
5. (8.)	jogi és igazgatási	5837 (+2052)	+54,2%
6. (5.)	orvos- és egészségtudományi	5465 (+1049)	+23,8%
7. (6.)	informatikai	5313 (+1204)	+29,3%
8. (7.)	művészeti	4042 (–59)	–1,4%
9. (9.)	agrár	3273 (+604)	+22,6%
10. (10.)	természettudományi	3029 (+652)	+27,4%
11. (11.)	pedagógiai	2145 (+450)	+26,5%
12. (12.)	sporttudományi	1735 (+217)	+14,3%
13. (13.)	nemzetvédelmi és katonai	663 (+119)	+21,9%
14. (14.)	művészetközvetítő	645 (+133)	+ 26,0%

Melléklet

A felsőoktatási intézmények által meghirdetett szakokra jelentkezők és felvettek száma

2009. évi tavaszi, normál eljárás, alap- és osztatlan képzés (Forrás: Educatio–OFIK)

A szak neve	Első helyen jelentkezők száma*	Felvettek száma összesen**
turizmus-vendéglátás	5193	2584
gazdálkodási és menedzsment	4311	2801
mérnök informatikus	3122	2605
pénzügy és számvitel	3039	1565
kommunikáció és médiatudomány	2980	1519
jogász	2662	1718
gépészmérnöki	2574	1987
kereskedelem és marketing	2335	1229
általános orvos	2102	966
pszichológia	1935	590
villamosmérnöki	1623	1696
ápolás és betegellátás	1576	1020
nemzetközi gazdálkodás	1466	1314
programtervező informatikus	1414	1205
andragógia	1368	809
építőmérnöki	1283	994
nemzetközi tanulmányok	1275	729
műszaki menedzser	1172	1014
bűnügyi igazgatási	1073	72
anglisztika	1071	913
történelem	986	752
igazgatásszervező	883	464
szabad bölcsészlet	849	625
óvodapedagógus	844	701
gazdaságinformatikus	817	719
testnevelő-edző	806	325
földrajz	789	787

A szak neve	Első helyen jelentkezők száma*	Felvettek száma összesen**
építész	764	225
biológia	753	1005
magyar	749	698
közlekedésmérnöki	738	567
színművész	730	29
előadóművészet	681	305
fogorvos	661	248
építészmérnöki	652	468
szociális munka	644	598
környezetmérnöki	641	436
gyógypedagógia	602	311
tanító	579	666
rekreációs szervezés és egészségfejlesztés	573	291
rendészeti igazgatási	570	119
had- és biztonságtechnikai mérnöki	547	296
mechatronikai mérnöki	543	377
germanisztika	498	425
keleti nyelvek és kultúrák	478	223
emberi erőforrások	472	255
gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki	455	329
gyógyszerész	413	332
egészségügyi gondozás és prevenció	401	303
alkalmazott közgazdaságtan	394	230
szociálpedagógia	388	373
nemzetközi igazgatási	372	154
vegyésmérnöki	371	307
állatorvosi	365	106
földtudományi	357	285
matematika	356	436
katonai vezetői	347	28
politológia	337	280

A szak neve	Első helyen jelentkezők száma*	Felvettek száma összesen**
sportszervező	326	133
romanisztika	325	282
ipari termék- és formatervező mérnöki	323	207
kertészmérnöki	322	217
szociológia	321	282
informatikus könyvtáros	308	314
környezetgazdálkodási agrármérnöki	293	252
munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatási	287	155
élelmiszermérnöki	284	262
környezettan	274	478
szlavisztika	268	253
képi ábrázolás	258	118
fizika	256	287
fotográfia	253	21
természetvédelmi mérnöki	253	157
tájérendező és kertépítő mérnöki	249	126
kémia	238	360
textiltervezés	232	25
közszolgálati	232	154
mezőgazdasági mérnöki	229	216
tervezőgrafika	215	35
grafikusművész	214	28
festőművész	212	55
biomérnöki	210	250
egészségügyi szervező	204	189
televíziós műsorkészítő	204	13
építőművészet	195	52
pedagógia	195	176
vadgazda mérnöki	186	127
energetikai mérnöki	185	134
társadalmi tanulmányok	176	192

A szak neve	Első helyen jelentkezők száma*	Felvettek száma összesen**
orvosi laboratóriumi és képalkotó diagnosztikai an	172	152
animáció	168	13
elektronikus ábrázolás	147	39
műszaki földtudományi	143	109
informatikus és szakigazgatási agrármérnöki	141	70
konduktor	136	78
földmérő és földrendező mérnöki	123	114
formatervezés	122	33
erdőmérnöki	121	80
biztonság- és védelempolitikai	121	59
állattenyésztő mérnöki	119	96
molekuláris bionika	115	60
ókori nyelvek és kultúrák	112	67
alkalmazott látványtervezés	110	17
anyagmérnöki	110	201
mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki	109	102
katonai gazdálkodási	101	15
mozgóképkultúra és médiaismeret	100	58
néprajz	99	57
gazdaságelemzés	98	56
táncos és próbavezető	83	33
védelmi igazgatási	83	99
táncművész	82	20
színházrendező	80	14
média design	78	14
könnyűipari mérnöki	76	139
design- és művészetelmélet	73	12
énekezen	73	72
restaurátorművész	56	11
intermedia-művész	54	12
faipari mérnöki	54	68

A szak neve	Első helyen jelentkezők száma*	Felvettek száma összesen**
műszaki szakoktató	54	27
fémművesség	45	8
képzőművészet elmélet	44	15
környezetkultúra	42	33
növénytermesztő mérnöki	38	19
szobrászművész	35	16
alkotóművészet és muzikológia	34	18
humánkineziológia	33	24
kézműves	29	15
kulturális antropológia	29	46
kerámiatervezés	21	7
romológia	11	6
üvegtervezés	11	3
mezőgazdasági szakoktató	1	–
plasztikai ábrázolás	1	2
Összesen	77 393	50 167

* A 2009. június 10-i adatok alapján.

** Jelentkezési sorrendtől függetlenül.